



**Wiceprezes  
Najwyższej Izby Kontroli  
Stanisław Jarosz**

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2011 r.

*TEKST UJEDNOLICONY*

**Pan  
Aleksander Grad**

**Minister Skarbu Państwa**

P/10/051  
KGP-4100-02-01/2011

### **WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*<sup>1</sup>, Najwyższa Izba Kontroli<sup>2</sup> przeprowadziła w Ministerstwie Skarbu Państwa<sup>3</sup> kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 36 – Skarb Państwa, przychodów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2010 r., a także wykonania planów finansowych Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Funduszu Skarbu Państwa i Funduszu Rekompensacyjnego.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 18 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie.

**Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 36 – Skarb Państwa, przychodów z prywatyzacji i planów finansowych Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Funduszu Skarbu Państwa oraz Funduszu Rekompensacyjnego.**

---

<sup>1</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej *ustawą o NIK*.

<sup>2</sup> Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

<sup>3</sup> Dalej: Ministerstwo lub MSP.

**1.** Realizacja dochodów budżetowych przez Ministra Skarbu Państwa przebiegała prawidłowo.

Dochody budżetu państwa w części 36 zrealizowane zostały w wysokości 4 499 635,2 tys. zł. W stosunku do wielkości wynikającej z *ustawy budżetowej na rok 2010*<sup>4</sup> (4 090 490 tys. zł) dochody były wyższe o 409 145,2 tys. zł, tj. o 10%, jednocześnie były niższe o 5 038 229,2 tys. zł (tj. o 52,8%) od dochodów uzyskanych w 2009 r.

Głównym źródłem dochodów były wpływy z tytułu dywidendy od 179 spółek z udziałem Skarbu Państwa, które wyniosły 4 456 692,3 tys. zł (99% całości dochodów). Kwota uzyskana z tego tytułu była wyższa o 11,4% (o 456 692,3 tys. zł) od planu określonego w ustawie budżetowej. W kwocie tej dominowały wpływy 1 117 638,1 tys. zł z tytułu dywidendy pobranej od PGE Polskiej Grupy Energetycznej SA.

**1.1.** Uzyskanie dochodów budżetowych w powyższej wysokości wynikało z zastosowanej polityki dywidendowej przy uwzględnieniu możliwości przeznaczenia środków spółek z kapitałów zapasowych na wypłatę dywidendy. M.in. dokonano poboru środków zgromadzonych na kapitałach zapasowych 4 spółek (kwota w wysokości 451 216,1 tys. zł, która stanowiła 10,1% dochodów z tytułu dywidend ogółem). Pobór dochodów z tytułu dywidendy, na podstawie zbadanych 30 pozycji zrealizowanych w 2010 r. dywidend o łącznej wartości 4 296 935,5 tys. zł (96,4% dochodów zrealizowanych z tego tytułu), przebiegał zgodnie z ustaleniami Walnych Zgromadzeń spółek, a zwłoka w zapłacie dywidendy skutkowałą naliczeniem przez MSP stosownych odsetek ustawowych.

Minister Skarbu Państwa pobrał dywidendę z 61,3% spółek, które osiągnęły zysk w 2009 r. (były 292 takie spółki). Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że ogółem dywidendę pobrano tylko z 16,5% spółek<sup>5</sup>, w których Minister SP wykonywał prawa z akcji lub udziałów<sup>6</sup>.

**1.2.** Należności SP z tytułu dochodów ewidencjonowane były zgodnie ze stanem faktycznym. Wymagalne należności budżetowe na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiły 447 111,0 tys. zł. W stosunku do stanu sprzed roku wzrosły one ponad sześciokrotnie (o 386 900,6 tys. zł), przy czym wzrost ten wynikał z jednostkowej operacji księgowej –

---

<sup>4</sup> Dz. U. z 2010 r. Nr 19, poz. 102, dalej: *ustawa budżetowa na rok 2010*.

<sup>5</sup> Pobór dywidendy przez Skarb Państwa zależał od sytuacji ekonomicznej spółek, w tym konieczności pokrycia strat z lat ubiegłych oraz przeznaczenia części zysku na kapitał zapasowy, finansowania planowanych inwestycji, a także w przypadku spółek z mniejszościowym udziałem SP od sposobu głosowania pozostałych udziałowców.

<sup>6</sup> Minister SP wykonywał prawa z akcji lub udziałów w 1 086 spółkach.

przekwalifikowania wierzytelności SP po upadłej spółce ELEKTRIM SA, które były ewidencjonowane do tego czasu jako wierzytelności z prywatyzacji.

Należności z tytułu dywidend wzrosły o 75,4% w stosunku do stanu z końca poprzedniego roku (z 749,9 tys. zł do 1 315,4 tys. zł), a odsetki od kwot głównych pięciokrotnie (z 65,9 tys. zł do 395,5 tys. zł). Należności w innych działach w stosunku do stanu sprzed roku zmniejszyły się: o 2 422,5 tys. zł (10,2%) w dziale „Handel” i o 2 052,6 tys. zł (6,0%) w dziale „Administracja publiczna”. Zmniejszenie to wynikało ze skutecznej windykacji oraz umorzeń należności niemożliwych do wyegzekwowania. W 2010 r. nastąpiło znaczące zwiększenie umorzeń z 250,3 tys. zł w 2009 r. do 2 163,3 tys. zł w 2010 r. W ocenie NIK dokonane umorzenia należności były zasadne.

W wyniku badania wybranej próby dochodów i należności nie stwierdzono uszczupień, a pobrane dochody w terminie odprowadzono na rachunek Ministerstwa Finansów. NIK pozytywnie ocenia prowadzone, przewidziane prawem, postępowania windykacyjne w odniesieniu do niewyegzekwowanych należności zaległych.

**1.3.** Ministerstwo SP w sposób nierzetelny prowadziło działania w celu odzyskania od m. st. Warszawy kwoty 172,76 tys. zł wraz z odsetkami oraz nie dochodziło należności Skarbu Państwa z tytułu odsetek od kwoty 7 208,23 tys. zł w okresie 12 marca - 5 lipca 2010 r.

MSP w dniu 31 grudnia 2009 r. dokonało płatności 7 381 tys. zł na rzecz m. st. Warszawy, stanowiącej I ratę tytułem nabycia na rzecz Skarbu Państwa części nieruchomości położonej w Warszawie przy ul. Miodowej 8 z przeznaczeniem na siedzibę ambasady Państwa Katar. Ostatecznie nie doszło do sprzedaży przedmiotowej nieruchomości Państwu Katar, a MSP wystąpiło w dniu 11 marca 2010 r. do m. st. Warszawy o niezwłoczny zwrot kwoty 7 381 tys. zł. W odpowiedzi na ww. wezwanie m.st. Warszawa pismem z dnia 5 maja 2010 r. poinformowało, że należna MSP kwota zostanie zwrócona, ale pomniejszona o koszty w wysokości 172,76 tys. zł związane z przygotowaniem transakcji. W dniu 6 lipca 2010 r. m.st. Warszawa zwróciło na rachunek dochodów budżetowych MSP kwotę 7 208,23 tys. zł stanowiącą różnicę pomiędzy wpłatą MSP z grudnia 2009 r. a oszacowanymi przez m.st. Warszawa kosztami transakcji. Jednocześnie ze zwrotem powyższej kwoty miasto wystawiło dla MSP fakturę korygującą na całą kwotę objętą wezwaniem do zwrotu należności. W związku z bezskutecznym dochodzeniem od m.st. Warszawy kwoty 172,76 tys. zł MSP w dniu 7 października 2010 r. przekazało sprawę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. W dniu 29 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty przez m.st. Warszawa spornej kwoty (172,76 tys. zł) wraz z odsetkami należnymi od 12 marca

2010 r. do dnia zapłaty. W związku ze sprzeciwem m.st. Warszawy sprawa nie została rozstrzygnięta do dnia zakończenia kontroli.

NIK zwraca uwagę, że MSP wystąpiło o zwrot należności dopiero po 2 miesiącach od otrzymania informacji z Ministerstwa Spraw Zagranicznych o rezygnacji przez Państwo Katar z zakupu nieruchomości na cele przedstawicielstwa dyplomatycznego. Dodatkowo Ministerstwo dochodząc należności w wysokości 172,76 tys. zł wraz z odsetkami nie podjęło działań mających na celu dochodzenie dochodów budżetowych z tytułu nie zapłacenia w terminie kwoty należnej w wysokości 7 208,23 tys. zł. Odsetki ustawowe z tego tytułu za okres 12 marca - 5 lipca 2010 r. wyniosły 297,8 tys. zł.

Niedochodzenie należności Skarbu Państwa stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych, stosownie do art. 5 ust. 1 pkt 2 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*<sup>7</sup>.

**2.** Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia działania Ministra Skarbu Państwa w zakresie wydatkowania środków budżetowych.

W *ustawie budżetowej na rok 2010* wydatki w części 36 ustalono w kwocie 87 271 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków ostatecznie zwiększono o 1 288 tys. zł<sup>8</sup> do kwoty 88 559 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 79 574,5 tys. zł, tj. 89,9% budżetu po zmianach.

**2.1.** NIK zwraca uwagę na niski poziom wykonania planowanych wydatków majątkowych. Wykonanie wydatków majątkowych w części 36 wyniosło 4 210,3 tys. zł, co stanowiło 52,88% kwoty planowanej wynoszącej 7 962,2 tys. zł. Było to spowodowane nieudzielaniem dotacji celowej dla ZUOP w kwocie 2 266 tys. zł oraz mniejszymi kosztami rozbudowy systemu ZSI o moduł „nieruchomości skarbu państwa” (o 903,8 tys. zł od kwoty planowanej). Z powodu opóźnień w realizacji przez wykonawcę modernizacji elewacji budynku Ministerstwa nie wydatkowano kwoty 250,8 tys. zł. Minister Skarbu Państwa nie dokonał zmiany planu wydatków majątkowych.

**2.2.** W ocenie NIK zawarcie przez MSP umowy na długoterminowy (czteroletni) wynajem 18 samochodów osobowych na łączną kwotę 1 696 608 zł (z tego tytułu w 2010 r. poniesiono wydatek w wysokości 128 501,94 zł) nie zostało poprzedzone rzetelną analizą.

Ministerstwo SP podjęło decyzję o wynajmie długoterminowym samochodów rezygnując z zakupu samochodów na podstawie porównania ogólnodostępnych cenników

<sup>7</sup> Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. – Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

<sup>8</sup> W 2010 r. Minister Finansów w odniesieniu do części 36: 3 decyzjami zwiększył wydatki o 8 608 tys. zł, równocześnie 1 decyzją zmniejszył wydatki o 7 320 tys. zł.

firm sprzedających samochody oraz szczegółowych ofert firm wynajmujących samochody. W ocenie NIK, Ministerstwo dysponowało dokładnymi, specjalnie przygotowanymi dla niego cenami wynajmu długoterminowego oraz ogólnymi, nieuwzględniającymi ewentualnych rabatów cenami zakupu samochodów.

Przeprowadzona na tej podstawie kalkulacja wykazała, że zakup określonych marek samochodów będzie droższy o 249,47 tys. zł od ich długoterminowego wynajmu (okres 48 miesięcy). W kalkulacji przy zakupie samochodów przyjęto m.in. znacząco wysokie koszty rocznej obsługi serwisowej – na poziomie ok. 40 tys. zł<sup>9</sup> oraz uwzględniono element charakterystyczny dla oceny projektów inwestycyjnych *wartość pieniądza w czasie* – przy wysokiej stopie dyskontowej 10%. Oprocentowanie obligacji skarbowych na rynku pierwotnym – wg stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. – w pierwszym rocznym okresie odsetkowym wynosiło 5,75% w skali roku.

W ocenie NIK, tak przeprowadzona analiza nie pozwala na rzetelną ocenę, czy zakup będzie wydatkiem dokonany w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów<sup>10</sup>.

**2.3.** NIK nie wnosi uwag do wykorzystania w 2010 r. środków przyznanych z rezerwy celowej. W 2010 r. Minister Finansów 3 decyzjami zwiększył planowane wydatki MSP o kwotę 8 608 tys. zł. Z przyznanej kwoty MSP wykorzystało 8 605,8 tys. zł, tj. 99,9%. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, określonym w poszczególnych decyzjach Ministra Finansów, to znaczy: 8 550 tys. zł (100% przyznanej kwoty) na finansowanie opłaty z tytułu lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych na rzecz Gminy Różan oraz 55,8 tys. zł (96,3% przyznanej kwoty) na sfinansowanie dodatku służby cywilnej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

**2.4.** Wydatki MSP na wynagrodzenia<sup>11</sup> w 2010 r. wyniosły 41 337,7 tys. zł, tj. 99,5% kwoty planowanej po zmianach (41 550,2 tys. zł). Stanowiły one 100,5% kwoty wynagrodzeń wypłaconych w 2009 r. (41 153,5 tys. zł). MSP nie przekroczyło ustalonych na 2010 r. limitów wydatków na wynagrodzenia w poszczególnych paragrafach. Przeciętne zatrudnienie w 2010 r. (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) wyniosło 722 etaty<sup>12</sup> i w porównaniu

---

<sup>9</sup> Przyjęty poziom kosztów dla jednej kategorii samochodów.

<sup>10</sup> Art. 162 ust. 3 *ustawy o finansach publicznych*.

<sup>11</sup> Wynagrodzenie łącznie obejmujące §§: 4010, 4020, 4040, 4050 i 4070.

<sup>12</sup> W kolejnych kwartałach 2010 r. przeciętne zatrudnienie, wykazane w sprawozdaniach Rb-70, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło: 749 etatów – I kwartał, 737 etatów – II kwartał, 728 etatów – III kwartał i 722 etatów – IV kwartał.

z przeciętnym zatrudnieniem na koniec 2009 r. wynoszącym 762 etaty, było niższe o 40 etatów.

Kwota bazowa stosowana do wyliczenia wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska w Ministerstwie SP, w 2010 r. wynosiła 1 766,46 zł, była równa kwocie bazowej obowiązującej w grudniu 2008 r., zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r.<sup>13</sup>

**2.5.** Przeprowadzone przez MSP w 2010 r. postępowania o udzielenie zamówień publicznych były zgodne z postanowieniami *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych*<sup>14</sup>. Oceny tej NIK dokonała na podstawie badania 11 zakończonych postępowań o łącznej wartości 7 398,7 tys. zł brutto, spośród 75 udzielonych zamówień publicznych, w tym 73 zamówień o łącznej wartości brutto 40 219,5 tys. zł, zamówienia o wartości 35 000 € oraz zamówienia o wartości 42 250 GBP, wykazanych w *Rejestrze zamówień publicznych*.

**2.6.** Minister Skarbu Państwa, ze względu na wątpliwości interpretacyjne, których nie rozstrzygnął w trakcie 2010 r., nie udzielił dotacji celowej Zakładowi Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych w Świerku (ZUOP).

W lutym 2010 r. ZUOP wystąpił do Ministra SP o zaplanowaną w *ustawie budżetowej na rok 2010* dotację celową w wysokości 2 266 tys. zł. Jednocześnie, w związku z nieotrzymaniem współfinansowania ze środków Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, ZUOP wystąpił o zmianę planu inwestycyjnego i podziału środków dotacji celowej na poszczególne zadania, przy czym całkowita kwota dotacji celowej przewidziana do wykorzystania w 2010 r. przez ZUOP nie uległa zmianie.

Ministerstwo Skarbu Państwa, w związku z wątpliwościami dotyczącymi wyrażenia zgody na zmianę, wystąpiło w marcu 2010 r.<sup>15</sup> do Ministerstwa Finansów o przedstawienie stanowiska w tej kwestii. Nieudzielenie jednoznacznej odpowiedzi<sup>16</sup> przez Departament Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów w lipcu 2010 r.<sup>17</sup> spowodowało, że MSP ponownie wystąpiło do Ministerstwa Finansów o pilną i jednoznaczną interpretację przepisów *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*<sup>18</sup>. Ministerstwo Finansów nie udzieliło w 2010 r. odpowiedzi, a MSP zaprzestało wyjaśniania wątpliwości.

---

<sup>13</sup> Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych – Dz. U. Nr 219 poz. 1706

<sup>14</sup> Dz. U. z 2010 r. Nr 113 poz. 759 ze zm.

<sup>15</sup> Pismo znak DNWiP4-KL-518-1/10 (MSP/DNWiP4/1774/10) z dnia 29 marca 2010 r.

<sup>16</sup> Pismo znak BP8/033-55-338/JSF/10/1549 z dnia 28 kwietnia 2010 r.

<sup>17</sup> Pismo znak DNWiP4-KL-518-1/10 (MSP/DNWiP4/4601/10) z dnia 13 lipca 2010 r.

<sup>18</sup> Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

W ocenie NIK Minister Skarbu Państwa nie dołożył należytej staranności w rozstrzygnięciu wątpliwości interpretacyjnych, czym doprowadził do niezrealizowania, finansowanej dotacją celową zaplanowanej przez ZUOP, inwestycji związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa radiologicznego w zakresie składowania odpadów promieniotwórczych. Zgodnie z art. 119 *ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe*<sup>19</sup> ZUOP może otrzymywać dotację celową na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji związanych z wykonywaniem działalności określonej w ustawie, a wysokość dotacji określa ustawa budżetowa na wniosek ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

**2.7.** Ministerstwo SP przekazało PAP SA dotację podmiotową w wysokości 2 500,0 tys. zł. Kwota dotacji została wypłacona w dwóch ratach na podstawie umowy nr MSP/B/89-00/210 z dnia 21 października 2010 r., po przekazaniu przez PAP SA sprawozdań (raportów) z wykonywania działalności objętej dotacją<sup>20</sup>. W sprawozdaniach tych i w sprawozdaniu z rozliczenia dotacji z dnia 31 stycznia 2011 r. PAP SA wykazała uzyskane przychody misyjne i poniesione koszty misyjne w związku z realizacją pięciu zadań misyjnych określonych w umowie nr MSP/B/89-00/210. Przychody te wynosiły 6 353,7 tys. zł, natomiast koszty 8 099,6 tys. zł. Do kosztów tych PAP SA doliczyła koszty pośrednie w wysokości 1 918,0 tys. zł i wykazała je łącznie w wysokości 10 017,6 tys. zł jako konieczne, rzeczywiste koszty poniesione na realizację zadań misyjnych.

Przekazanie dotacji podmiotowej PAP SA może nastąpić wyłącznie po spełnieniu warunku określonego w art. 4 ust. 5 *ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej*<sup>21</sup>, tj. dotacja nie może przewyższać różnicy pomiędzy koniecznymi, rzeczywistymi kosztami poniesionymi przez Spółkę na realizację celów, o których mowa w art. 1, a przychodami z tego tytułu. W ocenie NIK warunek ten dotyczy ogółu uzyskanych przez PAP SA przychodów z działalności, o której mowa w art. 1 ww. ustawy (przychodów misyjnych) oraz poniesionych w związku z tą działalnością kosztów, a nie tylko tych, które wynikają z realizacji zadań określonych w umowie nr MSP/B/89-00/210. Przy czym konieczne, rzeczywiste koszty poniesione przez PAP SA na realizację celów misyjnych nie zostały zdefiniowane ani w rozporządzeniu<sup>22</sup> ani w umowie, pomimo tego że Minister SP dysponował ustawowym upoważnieniem do określenia w drodze rozporządzenia „rzeczywistych kosztów ponoszonych przez PAP S.A. na cele misyjne”. Ponadto w umowie

<sup>19</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276 ze zm.

<sup>20</sup> Dwa raporty z dnia 28 października 2010 r. i 30 listopada 2010 r.

<sup>21</sup> Dz. U. Nr 107, poz. 687 ze zm.

<sup>22</sup> *Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla Polskiej Agencji Prasowej Spółka Akcyjna – Dz. U. Nr 138, poz. 971.*

nie przewidziano zwrotu wydatków z dotacji na poniesione koszty pośrednie, które uwzględniano w wyliczaniu wysokości dotacji. W przypadku wyliczania wysokości dotacji bez kosztów pośrednich jej wysokość byłaby niższa.

**2.8.** Ministerstwo SP przekazało w roku 2010 dotację podmiotową dla ZUOP w 12 ratach w łącznej wysokości 4 580 tys. zł. Kwoty dotacji przekazywano na podstawie wniosków o wypłatę dotacji zawierających m.in. zestawienia poniesionych kosztów. Dotacją współfinansowano koszty realizacji dziewięciu zadań określonych w umowie nr MSP/B/15-00/2010 z dnia 18 lutego 2010 r., której przedmiotem było przekazanie dotacji. Na dzień zakończenia kontroli, nie upłynął termin rozliczenia przekazanych środków finansowych w ramach dotacji podmiotowej dla ZUOP za rok 2010.

Jednakże na podstawie opinii biegłego rewidenta z badania rocznego raportu z wykonanej działalności finansowanej z dotacji podmiotowej ustalono, że koszty ZUOP wynosiły 176 680,7 tys. zł, zaś przychody – 177 387,8 tys. zł. W zestawieniach poniesionych kosztów załączanych do wniosków oraz w opinii biegłego rewidenta wskazano, że z kwoty dotacji przekazanej w 2010 r. sfinansowano m.in. koszty amortyzacji w wysokości 220 tys. zł. Stwierdzono również, że sfinansowano dotacją podmiotową dwa zadania: *Aktualizacja i wdrażanie systemu zapewnienia jakości w zakładzie* oraz *Obsługa informatyczna związana z działalnością zakładu* w wysokości odpowiednio po 114 tys. zł każde z tych zadań, co łącznie uczyniło kwotę 228 tys. zł.

Zgodnie z § 3 ust. 5 umowy nr MSP/B/15-00/2010 dotacja może być wypłacona na pokrycie już poniesionych i udokumentowanych wydatków. Natomiast, zgodnie z art. 119 ust. 1 *ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe*<sup>23</sup>, dotacja może być udzielona na postępowanie z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym oraz na odbiór, transport, przetwarzanie, przechowywanie i składowanie materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, a także innych substancji promieniotwórczych.

W ocenie NIK koszty amortyzacji w wysokości 220 tys. zł nie stanowią poniesionego wydatku, w związku z tym ich sfinansowanie z dotacji było niezasadne. Natomiast wykazane zadania: *Aktualizacja i wdrażanie systemu zapewnienia jakości w zakładzie* oraz *Obsługa informatyczna związana z działalnością zakładu*, chociaż stanowią wydatek (228 tys. zł) nie kwalifikują się jednak by były sfinansowane z dotacji podmiotowej, bowiem wykraczały poza zakres działań, o których mowa w art. 119 *ustawy – Prawo atomowe*.

---

<sup>23</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276 ze zm.



Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku dotacji udzielonej w 2009 r., na co w wystąpieniu po kontroli rozliczenia dotacji wskazał Sekretarz Stanu w Ministerstwie SP – Pan Jan Bury, w następujący sposób: „Zadanie nr 5 „Aktualizacja i wdrożenie systemu zapewnienia jakości w zakładzie” oraz zadanie nr 8 „Obsługa informatyczna związana z działalnością Zakładu” nie są zadaniami bezpośrednio związanymi z działalnością, na którą zgodnie z art. 119 ust. 1 ustawy Prawo atomowe, Zakład otrzymuje z budżetu dotację podmiotową. (...) Koszty amortyzacji nie stanowią poniesionego i udokumentowanego wydatku, wobec czego nie powinny być pokrywane ze środków dotacji podmiotowej”. Kontrola ta nastąpiła po zaakceptowaniu rozliczenia dotacji podmiotowej za rok 2009 przez Ministra SP. Do dnia zakończenia kontroli wykonania budżetu za rok 2010 Minister nie podjął czynności zmierzających do odzyskania nienależnie wypłaconych kwot dotacji w roku 2009 tytułem pokrycia kosztów amortyzacji i kosztów dwóch zadań nie stanowiących realizacji zadań, o których mowa w art. 119 ust. 1 ustawy – Prawo atomowe.

W związku z powyższym NIK ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami przekazanie dotacji podmiotowej dla ZUOP w roku 2010 i niewyegzekwowanie nienależnie przekazanych kwot w 2009 r.

3. Ministerstwo SP przeprowadzając w 2010 r. proces inwentaryzacji wykazało w księgach rachunkowych i bilansie jako środki trwałe: *ekspertyzę techniczną stanu elewacji budynku MSP – 8,5 tys. zł, przeszacowanie – 1 270,7 tys. zł, projekt bud. stol. okiennej – 15,6 tys. zł, remont hallu – 22,1 tys. zł, remont pomieszczenia ksero IV p – 7,9 tys. zł, ugoda” – 15,8 tys. zł,*<sup>24</sup> co w ocenie NIK było nierzetelne. Wyodrębnione elementy nie wypełniają definicji środka trwałego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości<sup>25</sup> – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Jednocześnie NIK zwraca uwagę na dokonanie przez Ministerstwo SP wyceny akcji i udziałów 362 spółek Skarbu Państwa wg ich wartości nominalnej – 17 906 713,6 tys. zł, na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Dokonanie wyceny akcji i udziałów wg wartości nominalnej w ocenie NIK nie przedstawia rzetelnie i jasno sytuacji majątkowej Skarbu Państwa. Do rzetelnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej zobowiązuje każdą jednostkę sektora finansów publicznych art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Wartość nominalna jest ceną nabycia, a Skarb Państwa obejmował udziały i akcje, przede wszystkim

<sup>24</sup> Podane kwoty dotyczą wartości początkowych ww. pozycji.

<sup>25</sup> Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

w związku z przekształceniem przedsiębiorstw państwowych w spółki i nie ponosił wydatków związanych z ich nabyciem. Wycena udziałów i akcji powinna być sporządzana wg wiarygodnie ustalonej wartości godziwej zgodnie § 14 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych*<sup>26</sup>. Poza wyceną akcji i udziałów 362 spółek Ministerstwo dokonało również wyceny akcji i udziałów 910 spółek, określając ich wartość szacunkową (137 387 549,3 tys. zł), w tym w odniesieniu do 789 spółek podając jako wartość szacunkową ich wartość nominalną.

4. NIK pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych.

4.1. Na podstawie bezpośredniego badania dowodów księgowych<sup>27</sup> o łącznej kwocie 8 592,65 tys. zł, stwierdzono, że:

- w dzienniku księgowania dotyczącym zobowiązania na kwotę 35 380,00 zł wpisano błędny rok operacji, czym naruszono art. 23 ust. 2 pkt 1 *ustawy o rachunkowości*;
- w dzienniku księgowania dotyczącym zobowiązania na kwotę 3 400,00 zł wpisano błędny miesiąc dowodu i operacji gospodarczej, czym naruszono art. 23 ust. 2 pkt 1 i 2 *ustawy o rachunkowości*;
- dokonując odnotowania kontroli pod względem formalnym i merytorycznym wydatku na fakturze dotyczącej kwoty 1 615,00 zł, nie wskazano daty dokonania tej kontroli, pomimo obowiązku wynikającego z §10 pkt 3 *Instrukcji wewnętrznej w sprawie obiegu i kontroli dowodów księgowych oraz zasad gospodarki kasowej w Ministerstwie Skarbu Państwa*<sup>28</sup>;
- dokonując odnotowania kontroli, pod względem formalnym i merytorycznym, wydatku na kwotę 378 200,00 zł nie wskazano daty dokonania tej kontroli, co stanowi jak wyżej naruszenie §10 pkt 3 *Instrukcji obiegu dowodów księgowych*; dodatkowo w dekretacji dotyczącej niniejszej faktury wskazano błędną datę zatwierdzenia księgowania, co stanowi naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 *ustawy o rachunkowości*;
- w dzienniku księgowania 2 faktur na kwotę 67 416,22 zł oraz na kwotę 43 000,00 zł wprowadzono błędną datę zaksięgowania, czym naruszono § 14 pkt 1 *Instrukcji obiegu dowodów księgowych*, według którego w *bieżących zobowiązaniach jako datę*

<sup>26</sup> Dz. U. Nr 149 poz. 1674, ze zm.

<sup>27</sup> W wyniku przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych (wybór celowy) oraz losowania zbadano 103 dowody księgowe.

<sup>28</sup> Stanowiącej załącznik do zarządzenia Nr 3 Dyrektora Generalnego MSP z dnia 7 stycznia 2010 r., zwanej dalej *Instrukcją obiegu dowodów księgowych*.

*zaksięgowania przyjmuje się datę sprawdzenia zobowiązania pod względem formalnym i rachunkowym;*

- w dekretacji dotyczącej przelewu podatku VAT w kwocie 25 955,36 zł wskazano błędny miesiąc ujęcia operacji gospodarczej, co stanowi naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 *ustawy o rachunkowości*;
- pomimo obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 3 *ustawy o rachunkowości* na fakturze sporządzonej w walucie obcej w kwocie 280,00 Euro (z dekretacji 1 110,37 zł) nie zamieszczono przeliczenia wartości na walutę polską;
- w dekretacji do faktury na kwotę 6 075,60 zł, w rubryce kwota wpisano błędną kwotę groszy.

**4.2.** Ministerstwo SP księgowało zobowiązanie wobec jednostki samorządu terytorialnego z tytułu podatku od nieruchomości na łączną kwotę 182 734,80 zł na koncie dotyczącym zakupu usług pozostałych, pomimo tego, że podatek nie jest usługą. Zapisy takie powodowały, że w księgach rachunkowych nie był odzwierciedlany rzeczywisty charakter operacji gospodarczej, naruszono więc art. 24 ust. 1 i 2 *ustawy o rachunkowości*. Na koncie służącym do ewidencji rozrachunków z budżetami nie ujmowano powyższych rozrachunków z tytułu podatku od nieruchomości, czym naruszono § 12 ust. 1 pkt 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych*<sup>29</sup>, poprzez wprowadzenie modyfikacji w planie kont obowiązującym w MSP<sup>30</sup> w porównaniu do wzorcowego planu kont, jak również naruszono Załącznik nr 2 do niniejszego rozporządzenia poprzez niezapewnienie możliwości ustalenia na podstawie ewidencji szczegółowej do konta rozrachunków z budżetami stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie.

**4.3.** W ocenie NIK kontrola formalna i merytoryczna wydatków gastronomicznych w łącznej kwocie 16 548 zł była nierzetelna. W opisie 5 faktur dotyczących powyższych wydatków zawarto tylko stwierdzenie, że dokonano takiego sprawdzenia, bez wskazania konkretnie czego dotyczyły dane spotkania, których koszty zostały poniesione. Wyjaśniono sprzecznie, że: *wprawdzie Biuro Ministra nie posiada szczegółowych informacji dotyczących tematyki tych spotkań ani ich uczestników*, mimo to podkreślono, że: *dokonując kontroli*

---

<sup>29</sup> Dz. U. Nr 142, poz. 1020 ze zm.

<sup>30</sup> Wprowadzony zarządzeniem Nr 121 Dyrektora Generalnego z dnia 8 sierpnia 2008 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad rachunkowości” oraz „Zakładowego Planu Kont” obowiązujących w Ministerstwie Skarbu Państwa.

dowodów księgowych dotyczących zewnętrznych spotkań Biuro sprawdza, czy spotkanie takie się odbyło. Takie działanie stanowi naruszenie §10 ust. 4 *Instrukcji obiegu dowodów księgowych*, szczegółowo wskazującego wszystkie aspekty, które należy zbadać podczas kontroli merytorycznej oraz powoduje, że wydatki dokonywane w taki sposób naruszają art. 162 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*, według którego: *dokonywanie wydatków następuje m.in. w sposób celowy i oszczędny*.

5. Prawidłowo realizowane były obowiązki sprawozdawcze. Sprawozdania budżetowe:
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
  - z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
  - o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
  - o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
  - o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i przekazują prawdziwy i rzetelny obraz – odpowiednio – dochodów, wydatków, stanu środków, a także należności i zobowiązań w 2009 r. Prawidłowo zostały także sporządzone sprawozdania z wykonania dochodów własnych (Rb-34) i wykonania planów finansowych funduszy celowych (Rb-33, Rb-40).

6. Zrealizowane przez Ministerstwo Skarbu Państwa w 2010 r. przychody z prywatyzacji w wysokości 22 037 122,14 tys. zł stanowiły 88,1% wielkości ustalonych w *ustawie budżetowej na rok 2010* (25 000 000 tys. zł) i były wyższe o 17 133 459,64 tys. zł (349,4%) od kwoty przychodów wykonanych w 2009 r. Po uwzględnieniu odpisów obowiązkowych na cele ustawowe, wpływy budżetu państwa w postaci przychodów z prywatyzacji wyniosły 9 026 166,51 tys. zł i stanowiły 98,0% kwoty wyliczonej na podstawie *ustawy budżetowej* (były niższe o 183 719,49 tys. zł).

6.1. Wykonane przychody z prywatyzacji pośredniej wyniosły 21 946 653,15 tys. zł<sup>31</sup>, tj. 88,1% kwoty planowanej (24 900 000 tys. zł). W 2010 r. zrealizowano sześćdziesiąt sześć nowych projektów prywatyzacyjnych, uzyskując przychody w łącznej wysokości 6 597 695,21 tys. zł, co stanowiło 30,1% kwoty wykonanych przychodów. Spośród 66 sprywatyzowanych spółek, pobrane jednostkowe przychody w kwocie wyższej od

---

<sup>31</sup> W tym przychody ze sprzedaży akcji w celu umorzenia w kwocie 339 725,04 tys. zł.

10 000,0 tys. zł dotyczyły 35 podmiotów i wynosiły łącznie 6 452 927,11 tys. zł, tj. 97,8% przychodów w tej grupie.

Przychody z prywatyzacji bezpośredniej wyniosły 90 468,99 tys. zł. Były one również niższe od kwoty planowanej, w tym przypadku o 9,5%, tj. o 9 531,01 tys. zł. W stosunku do należności wymagalnych w 2010 r. z tego tytułu (510 254,2 tys. zł) wykonane przychody z prywatyzacji bezpośredniej stanowiły zaledwie 17,7%. W strukturze przychodów największy udział (76,9%) miały przychody z umów zawartych przed 2010 r. Pozostałe 23,1%, tj. 20 876,0 tys. zł, stanowiły przychody z 45 umów prywatyzacyjnych, tj. ze wszystkich umów zawartych w 2010 r.

**6.2.** W ocenie NIK, planowanie przychodów z prywatyzacji pośredniej pod względem rzeczowym było, podobnie jak w latach ubiegłych, nierzetelne.

Sporządzony w 2009 r. plan prywatyzacji na 2010 r. przewidywał uzyskanie z prywatyzacji pośredniej przychodów w wysokości 25 211 460,2 tys. zł, tj. w kwocie o 311 460,2 tys. zł wyższej niż przewidywała ustawa *budżetowa na rok 2010*. W kwotę planowanych przychodów wliczono m.in. sprzedaż akcji/udziałów 263 imiennie wymienionych w planie podmiotów za cenę 25 180 645,0 tys. zł. Z liczby 263 spółek zaledwie 51 (19,4%) było źródłem przychodów z prywatyzacji w 2010 r. Osiągnięte ze sprzedaży tych spółek przychody wynosiły 14 531 868,7 tys. zł, co stanowiło 57,7% szacowanej kwoty przychodów (25 180 645,0 tys. zł). Udział 51 spółek w ogólnej liczbie podmiotów składających się na przychody z prywatyzacji pośredniej (167) wynosił zaledwie 30,5%.

**6.3.** Przychody z prywatyzacji pośredniej w 2010 r. pochodziły ze sprzedaży akcji/udziałów 167 spółek, w tym m.in.: Fabryki „SKLEJKA-Pisz” SA, trzech spółek zależnych Grupy Kapitałowej PGE SA oraz Instytutu Komputerowych Systemów i Pomiarów Sp. z o.o. we Wrocławiu.

NIK pozytywnie ocenia, w zakresie osiągniętych w 2010 r. przychodów, prywatyzację spółki Fabryka „SKLEJKA-Pisz” SA. Wcześniejsza (w latach 2008-2009) próba prywatyzacji Fabryki „SKLEJKA-Pisz” SA nie została rozstrzygnięta ze względu na brak, m.in.: finansowania zakupu akcji Spółki przez potencjalnych inwestorów. Ponowną procedurę prywatyzacji Spółki wszczęto<sup>32</sup> w trybie przetargu publicznego na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji<sup>33</sup>. Zgodnie z umową

<sup>32</sup> Po zaakceptowaniu w dniu 12 kwietnia 2010 r. przez Joannę Schmid Podsekretarz Stanu w MSP.

<sup>33</sup> Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1391 ze zm.

sprzedaży<sup>34</sup> 85% akcji Skarbu Państwa w spółce Fabryka „SKLEJKA-Pisz” SA, cena zakupu 25 330 000 akcji wyniosła łącznie 65 100,0 tys. zł, tj. była za powyższy pakiet wyższa o 5 067,9 tys. od minimalnej ceny<sup>35</sup>.

W 2010 r. Minister Skarbu Państwa zbył, na rzecz PGE Polska Grupa Energetyczna SA oraz TAURON Polska Energia SA, akcje Skarbu Państwa w 5 spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PGE SA oraz w 4 spółkach Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia SA. Przychody MSP z powyższych transakcji wyniosły łącznie 3 110 645,5 tys. zł, w tym 99,6% stanowiły przychody (3 098 387,2 tys. zł) uzyskane ze sprzedaży<sup>36</sup> mniejszościowych pakietów akcji trzech spółek: PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA, PGE Obrót SA oraz PGE Dystrybucja SA. Ceny akcji poszczególnych spółek zostały przez PGE SA przedłożone Ministrowi Skarbu Państwa w ofercie z dnia 10 grudnia 2010 r. Ceny akcji były równe wartości akcji spółek według bilansu na dzień 30 września 2010 r. Minister SP wyraził zgodę na sprzedaż akcji w trybie niepublicznym, na podstawie art. 33 ust. 5 pkt 2 *ustawy o kip*. Wymieniony zakup akcji od Skarbu Państwa, PGE SA sfinansowała: ze środków własnych (1 180 892,5 tys. zł), ze środków pozyskanych poprzez emisję obligacji od ww. spółek zależnych Grupy Kapitałowej PGE (1 780 242,9 tys. zł) oraz z kredytu bankowego (137 251,8 tys. zł).

NIK nie wnosząc uwag do uzyskanych przychodów ze sprzedaży na rzecz PGE SA mniejszościowych pakietów akcji Skarbu Państwa w trzech spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PGE SA zwraca jednocześnie uwagę na możliwość wystąpienia w następnych latach trudności we wzroście wpływów z dywidendy PGE SA otrzymanej przez Skarb Państwa oraz w przeznaczeniu środków na planowane inwestycje, na które do 2012 r. Spółka deklaruje wydanie 38 863 000 tys. zł<sup>37</sup>.

W 2010 r. Grupa Kapitałowa PGE SA osiągnęła zysk netto w wysokości 3 627 087 tys. zł, tj. niższy o 710 136 tys. zł w porównaniu do osiągniętego w roku poprzednim. Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (3 014 120 tys. zł) był również niższy o 365 592 tys. zł (10,6%) w porównaniu do 2009 r. Na koniec 2010 r. Grupa Kapitałowa uzyskała płynność<sup>38</sup> 2 633 100 tys. zł, tj. niższą o 65,4% od osiągniętej w roku poprzednim. Według stanu na dzień 31.12.2010 r. zobowiązania

---

<sup>34</sup> Z dnia 16.12.2010 r., znak: MSP/DPR/3004/10/WB/AW.

<sup>35</sup> Rekomendowanej oraz zaakceptowanej przez doradcę oraz Joannę Schmid, Podsekretarza Stanu w MSP.

<sup>36</sup> W dniu 28 grudnia 2010 r.

<sup>37</sup> Według przyjętej w lipcu 2009 r. przez WZ Spółki *Aktualizacji Strategii PGE Polska Grupa Energetyczna SA na lata 2008-2012 w zakresie dwóch filarów: budowy firmy zintegrowanej oraz ekspansji krajowej i zagranicznej do roku 2025*.

<sup>38</sup> Suma: środków pieniężnych, ekwiwalentu środków pieniężnych oraz papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży.

krótkoterminowe PGE SA (3 048 824,9 tys. zł) były o 1 339 300 tys. zł wyższe, niż w roku 2009. W 1. poł. 2011 r. PGE SA musi wykupić swoje krótkoterminowe obligacje o łącznej wartości nominalnej 1 800 000 tys. zł, które w dniu 27.12.2010 r. nabyły trzy ww. spółki zależne Grupy Kapitałowej PGE SA.

W dniu 2 września 2010 zawarto umowę sprzedaży 85% (54 400) udziałów spółki Instytut Komputerowych Systemów i Pomiarów Sp. z o.o. we Wrocławiu<sup>39</sup> na rzecz Warsaw Equity Investment Sp. z o.o. uzyskując przychody w kwocie 7 126,4 tys. zł. Negocjacje w sprawie sprzedaży ww. udziałów Spółki podjęto na podstawie publicznego zaproszenia, które ukazało się dniami 26 oraz 30 listopada 2009 r., w dzienniku *Rzeczpospolita* oraz na stronie internetowej MSP.

W ocenie NIK, przeprowadzenie postępowania na wybór doradcy prywatyzacyjnego dla tej Spółki było nierzetelne<sup>40</sup>. W wyniku postępowania prowadzonego przez *Komisję Przetargową* powołaną przez Jana Burego Sekretarza Stanu<sup>41</sup> odrzucono najkorzystniejszą cenowo ofertę (87,9 tys. zł), wybierając ofertę prawie trzykrotnie wyższą (256,1 tys. zł). Podczas oceny ofert stwierdzono, że cena brutto 87,9 tys. zł najniższej oferty, w sposób rażący różni się od wartości zamówienia. Ministerstwo SP nie uwzględniło w ocenie oferty referencji dotyczących analizy przedprywatyzacyjnej<sup>42</sup>, która na zamówienie Ministerstwa Gospodarki została opracowana za kwotę 20,5 tys. zł netto. *Komisja Przetargowa* postanowiła, że oferent nie udowodnił, że zaproponowana przez niego cena nie jest rażąco niska.

**6.4.** W 2010 r. nastąpił spadek należności zaległych ogółem, wynikających z umów prywatyzacyjnych. W porównaniu do 2009 r. spadły one o 413 657,3 tys. zł, tj. o 30,3%<sup>43</sup>. Spadek dotyczył głównie należności z prywatyzacji pośredniej, które zmniejszyły się o 349 477,1 tys. zł (39,7%) - do 530 955,2 tys. zł, pomimo że należności zaległe pozacenowe w tej grupie przychodów wzrosły jednocześnie o 40 565,1 tys. zł. W porównaniu do roku ubiegłego ubył jeden znaczący dłużnik ELEKTRIM SA, którego zaległość w kwocie 389 904,2 tys. zł została przeniesiona na dochody 2010 roku<sup>44</sup>. W stosunku do 2009 r., należności zaległe z prywatyzacji bezpośredniej zmniejszyły się o 64 180,2 tys. zł<sup>45</sup> (13,2%) - do 420 199,7 tys. zł. Przyczyną spadku należności zaległych było m.in.: pozostawienie na

<sup>39</sup> Dalej: IKSIP Sp. z o.o.

<sup>40</sup> Postępowanie dotyczyło wyboru doradcy dla IKSIP Sp. z o.o oraz ORAM Sp. z o.o.

<sup>41</sup> Decyzja nr 84/2008 z dnia 28.10.2008 r. w sprawie składu, organizacji, obowiązków oraz trybu pracy członków komisji przetargowej.

<sup>42</sup> Centralnego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Przemysłu Izolacji Budowlanej.

<sup>43</sup> Z 1 364 812,2 tys. zł do 951 154,9 tys. zł.

<sup>44</sup> Wpływ środków do MSP nastąpił w dniu 14 stycznia 2011 r..

<sup>45</sup> W tym: 63 280,2 tys. zł oraz 908,9 tys. zł należności zaległe cenowe oraz pozacenowe.

koniec 2010 r. sald zaległych należności bez zmian (w porównaniu do poprzedniego roku) – z powodu postawienia niektórych dłużników w stan upadłości.

Badaniem windykacji należności Skarbu Państwa z tytułu prywatyzacji objęto 7 dłużników, którzy zalegali jednocześnie ze spłatą należności z tytułu zobowiązań cenowych i pozacenowych, wynikających z umów prywatyzacji pośredniej. Na koniec 2010 r. zobowiązania tych 7 dłużników wyniosły łącznie 154 433,3 tys. zł (tj. 29,1% wszystkich należności zaległych od 45 kontrahentów), w tym: 22 516,2 tys. zł (zaległości cenowe) oraz 131 845,1 tys. zł (zaległości pozacenowe)<sup>46</sup>. Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. czterech kontrahentów zrealizowało na rachunek przychodów MSP spłaty zaległych należności w łącznej kwocie 1 796,2 tys. zł<sup>47</sup>.

Badaniem objęto również 10 (spośród 214) kontrahentów, którzy zalegali z należnościami Skarbu Państwa z tytułu zobowiązań cenowych i pozacenowych wynikających z zawartych umów prywatyzacji bezpośredniej. Według stanu na dzień 31.12.2010 r. zaległe należności Skarbu Państwa 10 dłużników wyniosły łącznie 94 209,4 tys. zł (tj. 22,4% zaległych należności od wszystkich 214 kontrahentów), w tym: 57 894,4 tys. zł (zaległości cenowe) oraz 36 270,6 tys. zł (zaległości pozacenowe)<sup>48</sup>. Na koniec 2010 r. salda zadłużenia 3 (spośród 10) badanych dłużników<sup>49</sup>, pozostały (w porównaniu do 2009 r.) bez zmian, co spowodowane było postawieniem tych dłużników w stan upadłości<sup>50</sup>. W 2010 r. jeden kontrahent<sup>51</sup> (spośród 10 badanych) dokonał spłaty należności Skarbu Państwa w wysokości 2,9 tys. zł.

Windykacja należności, podobnie jak w roku poprzednim, polegała m.in. na wystosowaniu do dłużników wezwań do zapłaty, kierowaniu wniosków do sądu o wyjawienie majątku dłużników, prowadzeniu komorniczych postępowań egzekucyjnych, kierowaniu wniosków do komorników sądowych, w tym: o egzekucję z całego majątku byłego prezesa zarządu zadłużonej spółki i jego małżonki oraz wniosków do komornika o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości należącej do prezesa zarządu innej zadłużonej spółki.

NIK nie wnosi uwag do sposobu prowadzenia spraw związanych z windykacją należności. Natomiast, zdaniem Izby zasadnym jest dokonanie przez MSP szczegółowej

---

<sup>46</sup> W porównaniu do 2009 r. – zaległości razem i pozacenowe wzrosły o: 8,6% i 10,2%, zaś spadły o 0,3% zaległości cenowe.

<sup>47</sup> Tj. o 111,9% wyższej niż 2009 r. – zrealizowanej przez dwóch dłużników.

<sup>48</sup> W porównaniu do 2009 r. – zaległości: razem, cenowe i pozacenowe 10 badanych kontrahentów wzrosły odpowiednio, o: 7%, 8,5%, i 4,7%.

<sup>49</sup> Tj. SH „Oliwa” Sp. z o.o., BZZ „Herbapol” Sp. z o.o., Fumos SA,

<sup>50</sup> Co zgodnie z przepisami prawa upadłościowego skutkuje zaprzestaniem naliczania dalszych należności.

<sup>51</sup> "TRUST" Sp. z o.o.



analizy możliwości umorzenia należności Skarbu Państwa od osób fizycznych i prawnych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

7. Osiągnięte w 2010 r. dochody własne łącznie wyniosły 914,2 tys. zł (były niższe o 23% w stosunku do planu finansowego w wysokości 1 187,0 tys. zł), w tym 759,5 tys. zł z tytułu opłat egzaminacyjnych (niższe o 32,2% od planu finansowego w wysokości 1.121,0 tys. zł) oraz 154,7 tys. zł z tytułu opłat za udostępnienie dokumentacji przetargowej (wyższe o 134,4% w stosunku do planu finansowego w wysokości 66,0 tys. zł). Nadwyżkę dochodów własnych w wymaganej<sup>52</sup> wysokości 248,6 tys. zł przekazano na rachunek pomocniczy, zgodnie z art. 93 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*<sup>53</sup>. NIK nie zgłasza uwag do realizacji dochodów własnych.

8. W MSP w 2010 r. gospodarka finansowa środkami uzyskanymi z prywatyzacji prowadzona była w formie trzech państwowych funduszy celowych: Funduszu Reprywatyzacji (FR), Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (FRP) i Funduszu Skarbu Państwa (FSP)<sup>54</sup>. W Funduszu Rekompensacyjnym (FRk)<sup>55</sup> gospodarowano środkami uzyskanymi ze sprzedaży nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Fundusze te, będące w dyspozycji Ministra Skarbu Państwa, nie posiadały osobowości prawnej. Miały ustawowo określone źródła przychodów, a wydatki ponoszone były na realizację ustawowo określonych zadań. Fundusze, w części dotyczącej przychodów i wydatków, były zgodne z *ustawą budżetową na rok 2010*.

W wyniku wejścia w życie *ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy ustawy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*<sup>56</sup> zmniejszeniu uległ odpis na Fundusz Reprywatyzacji i Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców. W okresie od dnia 3 lipca 2010 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. odpis na Fundusz Reprywatyzacji wynosi 1,5% środków pochodzących ze sprzedaży akcji należących do Skarbu Państwa, natomiast odpis na Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców 3% przychodów uzyskanych z prywatyzacji.

---

<sup>52</sup> Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz trybu postępowania przy przekształcaniu w inną formę organizacyjno-prawną (Dz. U. Nr 116, poz. 783).

<sup>53</sup> Dz. U. Nr 157, poz. ze zm.

<sup>54</sup> Utworzonych z dniem 1 stycznia 2005 r. na mocy art. 56 ust. 1 pkt 1-3 *ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji* (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.).

<sup>55</sup> Utworzony w dniu 7 października 2005 r. na mocy art. 16 ust. 1 *ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. Nr 169, poz. 1418).

<sup>56</sup> Dz. U. Nr 108, poz. 685 ze zm.

Pomimo wejścia w życie ww. regulacji zmniejszających odpisy na niektóre fundusze celowe wysokość dokonywanych w drugiej połowie 2010 r. odpisów na Fundusz Reprywatyzacji była niezgodna z art. 4 ust. 1 *ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*. Ministerstwo w tym okresie przekazywało na rachunek Funduszu Reprywatyzacji kwotę równoważną wartości 1,5% sprzedanych akcji/udziałów z ogólnej liczby akcji/udziałów zapisanych na dzień komercjalizacji podmiotu gospodarczego, a nie 1,5% środków uzyskanych ze sprzedaży akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji oraz odsetek od tych środków, jak przyjęto w powyższej ustawie. Przyjęcie rozwiązania odmiennego od określonego w ustawie wynikało jak wyjaśnił Minister Skarbu Państwa w dniu 29 marca 2011 r.<sup>57</sup>, koniecznością zachowania dotychczasowego sposobu obliczania tej rezerwy z uwzględnieniem obniżenia mnożnika z 5% do 1,5%. NIK zwraca uwagę, że autorem rozwiązań przyjętych w *ustawie o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych* było Ministerstwo Skarbu Państwa, które powinno przewidzieć trudności w stosowaniu jej przepisów.

**8.1.** NIK pozytywnie ocenia sposób gospodarowania środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunku Funduszu Reprywatyzacji (FR). W 2010 r. Fundusz dysponował kwotą 6 017 255,3 tys. zł<sup>58</sup>. W strukturze kosztów największy udział miał wydatek w kwocie 1 000 000 tys. zł związany z jednorazową wpłatą przekazaną na przychody budżetu państwa zgodnie z art. 3 *ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*. Wydatek ten nie był ujęty w planie finansowym Funduszu. Cele i zadania, dla finansowania których został utworzony FR – zaspokojenie roszczeń reprivatyzacyjnych osób, którym państwo polskie skonfiskowało mienie osób fizycznych i prawnych z naruszeniem prawa, były realizowane. Koszty FR w 2010 r. wyniosły 143 022 tys. zł, stanowiąc 24,4% wielkości planowanej, a na cele finansowane środkami tego funduszu wydatkowano zaledwie 2,3% środków dostępnych w 2010 r.<sup>59</sup>

W 2010 r. wypłacono odszkodowania 118 osobom fizycznym, wynikających z 24 orzeczeń sądowych zasądzających odszkodowania, na które składały się 2 ugody sądowe, jedno postanowienie sądu i 21 wyroków sądowych. Ponadto z FR pokryte zostały

---

<sup>57</sup> Pismo BK-AM-0910-1/11 (MSP/BK/748/11).

<sup>58</sup> Stan funduszu z roku poprzedniego i przychody roku badanego.

<sup>59</sup> Więcej niż w roku 2009, w którym z dostępnych 4 738 703 tys. zł wydatkowano 78 984 tys. zł tj. 1,67% środków dostępnych w tym okresie na sfinansowanie odszkodowań reprivatyzacyjnych.

koszty postępowań sądowych. W wyniku decyzji i wyroków wypłacono z FR należność główną w kwocie 127 816,0 tys. zł, a osobom represjonowanym za równowartość mienia przejętego w wyniku orzeczenia przepadku lub konfiskaty, za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kwotę 1 172,8 tys. zł.

NIK zwraca uwagę, że w 2010 r. MSP wypłaciło odsetki w łącznej wysokości 13 357,0 tys. zł, które stanowiły 10,5% kwoty głównej. Zasądzenie odsetek ustawowych wynikało z przewlekłości postępowań sądowych, na które MSP nie miało wpływu. W zbadanych 9 przypadkach realizacja wypłaty zasądzzonego odszkodowania następowała najpóźniej do 18 dni od daty wpływu do MSP wyroku sądowego lub wniosku organu administracji państwowej (średnio 9 dni). Od zatwierdzenia wniosku o wypłatę do jej realizacji upływały niecałe 2 dni.

Na dzień 1 stycznia 2010 r. na rachunku FR zgromadzono kwotę 4 659 718,8 tys. zł, w wysokości niższej o 4,8% niż ujęta w *ustawie budżetowej*. Przychody FR w 2010 r. wyniosły 1 357 536 tys. zł i były wyższe o 15% od planowanych. Kwotę tych przychodów uzyskano ze sprzedaży akcji/udziałów, stanowiących rezerwę na cele reprivatyzacyjne, w wysokości 1 171 556 tys. zł (112,6% planu) oraz z wpływów z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku FR w wysokości 185 867 tys. zł (132,8% planu). Mimo przekazania na rachunek budżetu państwa kwoty 1,0 mld zł, na koniec roku stan FR wzrósł o 4,6%, do kwoty 4 874 233 tys. zł.

**8.2.** W 2010 r. MSP realizowało działania na rzecz wsparcia indywidualnych przedsiębiorców środkami zgromadzonymi na rachunku FRP. Na realizację tego zadania plan finansowy (po zmianach) przewidywał wydatki w wysokości 1 418 415 tys. zł.

Na podstawie *rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców*<sup>60</sup> MSP dwukrotnie, w okresie 30 listopada - 14 grudnia 2009 r. oraz 1 września - 14 września 2010 r. dokonało naboru wniosków o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację, zabezpieczając każdorazowo kwotę 100 000 tys. zł. Przedsiębiorcy złożyli łącznie 75 wniosków o pomoc publiczną na ratowanie lub restrukturyzację (w tym 24 w 2009 r. i 51 w 2010 r.) na łączną kwotę 266 059,8 tys. zł. Wnioski przedsiębiorców były rozpatrywane zgodnie z procedurą określoną w Załączniku nr 2 do *zarządzenia nr 20 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 czerwca 2007 r. w sprawie zasad rozpatrywania i obiegu*

---

<sup>60</sup> Dz. U. Nr 80, poz. 543.

*wniosku przedsiębiorcy o udzielenie wsparcia będącego pomocą publiczną na ratowanie i restrukturyzację ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.*

Pozytywnie rozpatrzono 13 wniosków o pomoc na ratowanie na łączną kwotę 21 370,1 tys. zł, z czego w 2010 r. zrealizowano wypłaty dla 6 podmiotów na kwotę 11 651,7 tys. zł. Dwóm podmiotom środki pomocowe w kwocie 3 349,6 tys. zł wypłacono w styczniu 2011 r., a 5 wniosków na kwotę 6 368 9 tys. zł rozpatrzonych pozytywnie zostało przesłanych do UOKiK celem ich notyfikacji w Komisji Europejskiej.

W 2010 r. w MSP rozpatrzono pozytywnie, złożone w 2009 r. 4 wnioski o pomoc na restrukturyzację na kwotę 14 833,- tys. zł, w tym 3 wnioski o podwyższenie kapitału i jeden wniosek o dotację. W 2010 r. złożono 12 wniosków o pomoc na restrukturyzację na kwotę 30 785,0 tys. zł: 3 wnioski o podwyższenie kapitału i 9 wniosków o dotację. Były one na etapie analiz, przed wysłaniem ich do UOKiK. Łączna wartość wniosków o pomoc na restrukturyzację, jakie wpłynęły do MSP wyniosła 45 618,1 tys. zł.

W 2010 r. 40 wniosków o pomoc publiczną na restrukturyzację, na łączną kwotę 183 632,6 tys. zł, zostało rozpatrzonych negatywnie. Z tej liczby 12 wniosków złożono w 2009 r. na kwotę 68 422,3 tys. zł, a 28 wniosków na kwotę 115 210,3 tys. zł w 2010 r. Głównymi przyczynami odmowy udzielenia pomocy była komunalizacja spółki (8 przypadków), nieuzupełnienie wniosku w terminie (7), wycofanie wniosku (6), niespełnienie wymogów formalnych (4) i zaawansowany proces prywatyzacji wnioskującego podmiotu (3).

Fundusz realizował również wydatki związane z objęciem przez Skarb Państwa nowych udziałów/akcji w trybie art. 2a i art. 2 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. *o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa*<sup>61</sup>. Obejmowały one wydatek w kwocie 99 000 tys. zł na rzecz spółki BUMAR Sp. z o.o. poniesiony zgodnie z oświadczeniem Ministra Skarbu Państwa o objęciu przez Skarb Państwa nowych udziałów w spółce Bumar Sp. z o.o. z dnia 20 kwietnia 2010 r. oraz wydatek w kwocie 200 600 tys. zł, na rzecz LOT CARGO SA, poniesiony na podstawie trzech umów o objęciu akcji nowej emisji oraz o sposobie wykorzystania podwyższonego kapitału zakładowego. Przed objęciem udziałów i akcji tych spółek przeprowadzono test prywatnego inwestora, który wykazał zasadność inwestycji kapitałowej.

Ponadto ze środków Funduszu wydatkowano środki w kwocie 98 268,4 tys. zł na rzecz Kompanii Węglowej SA zgodnie z „*Umową o przekazaniu wkładu niepieniężnego i środków finansowych z tytułu pomocy publicznej udzielonej przed przystąpieniem Rzeczypospolitej*

---

<sup>61</sup> Dz. U. Nr 106, poz. 493 ze zm.

*Polskiej do Unii Europejskiej oraz objęcia akcji serii „H”, „I”, „J” w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Kompania Węglowa Spółka Akcyjna” z dnia 28 grudnia 2010 oraz wydatkowano kwotę 10 255 tys. zł na pokrycie kosztów postępowania kompensacyjnego w związku z realizacją ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego<sup>62</sup>. Dodatkowo wydatkowano kwotę 1 419 tys. zł z tytułu przyznanej Spółce Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek SA dotacji z FRP na remont Tężni Nr 2 na podstawie przepisów ustawy budżetowej na 2010 r., zgodnie z umową Nr MSP/FRP/179-00/2010 z dnia 11 maja 2010 r.*

W 2010 r. z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorstw została umorzona jedna wierzytelność na kwotę 2 703,8 tys. zł. Dotyczyła Fabryki Urządzeń Mechanicznych „Wykrotem” SA w upadłości. Przyczyną umorzenia wierzytelności była całkowita nieściągalność długu, wynikająca z wykreślenia spółki z KRS z dniem 17 lutego 2010 r. i całkowitego braku majątku. W 2010 r. nie zrealizowano planowanych na kwotę 50 670 tys. zł dotacji na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych. Pomimo złożenia w 2010 r. przez przedsiębiorców 22 wniosków o udzielenie dotacji, na łączną kwotę 90440,7 tys. zł (pozytywnie rozpatrzono 9 wniosków), Komisja Europejska nie zatwierdziła do końca roku pomocy, co uniemożliwiło dokonywanie wypłat.

Zobowiązania FRP na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosły 293 026 tys. zł. Na kwotę tę składały się: kwota 291 351,9 tys. zł należna za 2010 r. Agencji Rozwoju Przemysłu SA (naliczona zgodnie z art. 56 ust. 5 ustawy o kip oraz kwota 1 673,8 tys. zł – zobowiązań z tytułu postępowania kompensacyjnego w stoczniach, które zgodnie z warunkami ich płatności, zostały wypłacone w styczniu i lutym 2011 r. Kwota wpływów FRP, będąca podstawą do naliczenia odpisu za 2010 r. wyniosła ogółem 2 048 361,6 tys. zł. Na dokapitalizowanie ARP SA, stosownie do postanowień art. 56 ust. 5 ustawy o kip, przeznaczono 1/3 kwoty środków uzyskanych z prywatyzacji, tj. kwotę 682 787,2 tys. zł. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w tym zakresie.

Stan środków na rachunku bankowym Funduszu wynosił na dzień 1 stycznia 2010 r. 484 915 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2010 r. – 1 564 722 tys. zł. Przychody FRP w 2010 r. wyniosły 2 071 875 tys. zł (55% planu), a koszty 1 116 386 tys. zł (78,7% planu po zmianach).

NIK nie wnosi uwag do zrealizowanych wydatków ze środków finansowych zgromadzonych na rachunku FRP.

---

<sup>62</sup> Dz. U. Nr 233, poz. 1569.

**8.3.** Stan Funduszu Skarbu Państwa na początek 2010 r. zapisany w ustawie budżetowej wynosił 42 124 tys. zł i był wyższy o 12 455 tys. zł (o 29,6%) od stanu sprzed roku. Jednakże wielkość zgromadzonych na początku 2010 r. środków FSP wyniosła 97 093 tys. zł i zwiększyła się w trakcie roku o kwotę 191 746 tys. zł. Cele i zadania finansowane środkami FSP były wykonywane, a poniesione koszty w wysokości 286 428 tys. zł, były równe planowi po zmianach. Wielkość środków FSP na koniec 2010 r. zwiększyła się do kwoty 288 839 tys. zł, tj. o 197,5% w porównaniu do stanu na początek roku. MSP przekroczyło znacznie (o 78,3%) kwotę wydatków określoną w ustawie budżetowej, co było wynikiem realizacji przyjętego w dniu 6 grudnia 2010 r. znowelizowanego planu Funduszu.

W 2010 r. przekazano na przychody budżetu państwa nadwyżkę środków FSP w kwocie 95 347 tys. zł, o której mowa w art. 56 ust. 4 *ustawy o kip*. NIK nie zgłasza uwag do wysokości wyliczonej kwoty nadwyżki.

W strukturze poniesionych w 2010 r. kosztów FSP największy udział miały wydatki na zakup usług pozostałych obejmujących prowizje, wynagrodzenia, zwrot kosztów związanych ze sprzedażą akcji, ogłoszenia prasowe związane z prywatyzacją, promocję prywatyzacji. Wydatkowano kwotę 152 750 tys. zł, planowano zaś wydać 172 768 tys. zł. Wydatki te stanowiły 53,3% udziału w kosztach FSP ogółem. Drugą pozycję wydatków stanowiło 95 876 tys. zł obejmującą kwotę nadwyżki FSP przekazanej na przychody budżetu państwa stanowiącej 33,5% udział w kosztach Funduszu. Poza tym znaczącą pozycją wydatków był zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – kwota 6 043 tys. zł, który stanowił 2,1% udział w kosztach FSP ogółem. Wydatki Funduszu zostały zwiększone poprzez ujęcie w kosztach odpisu aktualizującego należności w kwocie 13 777 tys. zł.

W 2010 roku wykaz podmiotów objętych dofinansowaniem procesów likwidacji i postępowań upadłościowych obejmował 17 przedsiębiorstw. Z przyznanej kwoty dofinansowania w wysokości 1 825,1 tys. zł, wypłacono 15 podmiotom kwotę 1 625,6 tys. zł<sup>63</sup>, a rozliczyło się całkowicie na podstawie przedłożonych dowodów 7 podmiotów gospodarczych na kwotę 1 283,0 tys. zł. Do końca roku 8 przedsiębiorstw nie rozliczyło przekazanych im kwot dofinansowań w wysokości 342,6 tys. zł, przy czym stan nierozliczonych zaliczek z lat ubiegłych i 2010 roku wyniósł na dzień 31 grudnia 2010 r. kwotę 1 429,7 tys. zł.

NIK nie zgłasza uwag do sposobu monitorowania terminowości dokonywania rozliczeń środków przekazywanych na dofinansowanie i podejmowanych działań celem

---

<sup>63</sup> Jeden podmiot nie otrzymał przyznanej kwoty dofinansowania ze względu na wykreślenie go z KRS w dniu 22.01.2010 r.

wyegzekwowania zwrotu kwot zaliczek od likwidatorów i syndyków. Procesy likwidacji i upadłości są z natury procesami złożonymi i długotrwałymi, co wynika między innymi z konieczności wyjaśniania i regulowania stanu prawnego nieruchomości oraz realizacji postępowań egzekucyjnych z nieruchomości. W przypadku przyznania dofinansowania w kilku transzach, przekazanie kolejnej uzależnione zostało w MSP od rozliczenia poprzedniej.

Zobowiązania FSP na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosły 113 365,0 tys. zł. Kwotę tą stanowiły zobowiązania wynikające z zawartych umów z kontrahentami oraz otrzymanych faktur, które ze względu na okres poniesionych kosztów zostały ujęte do grudnia 2010 r., a których termin płatności przypadał w 2011 r. Zobowiązania wynikały także z konieczności wypłat na rzecz osób fizycznych, z tytułu nieodpłatnego udostępniania akcji uprawnionym pracownikom Stoczni Gdańskiej SA (kwota 13 844,7 tys. zł) oraz odszkodowań dla spadkobierców osób uprawnionych do zakupu akcji na zasadach preferencyjnych Zakładów Celulozy i Papieru „Celuloza” SA w Świeciu (kwota 1 104,2 tys. zł). Do zobowiązań zaliczono również przyznane, a niewypłacone transze dofinansowań kosztów procesów likwidacji, postępowań upadłościowych przedsiębiorstw państwowych lub spółek z udziałem Skarbu Państwa (344,9 tys. zł).

NIK nie wniósł zastrzeżeń do terminowości realizowania przez FSP zobowiązań finansowanych z jego środków.

W 2010 r. na podstawie 4 umów o zwolnienie z długu oraz 21 oświadczeń o umorzeniu należności, MSP umorzyło wierzytelności 21 dłużnikom FSP na kwotę 3 330,2 tys. zł oraz odroczone płatności, rozkładając je na raty 39 dłużnikom FSP, na kwotę 2 038,9 tys. zł. Ponadto zwolniono z długu 4 dłużników FSP na kwotę 190,3 tys. zł.

Umorzenia należności, odraczania spłaty należności lub rozkładania na raty dokonywano w 2010 r. na podstawie art. 55-58 *ustawy o finansach publicznych*. W ocenie Izby, zastosowano je zasadnie wobec dłużników – osób prawnych, które zostały wykreślone z właściwego rejestru osób prawnych, przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność. Art. 56 ust. 1 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych* stanowi, że należność może być umorzona, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne.

**8.4.** NIK pozytywnie ocenia realizację wypłat rekompensat z Funduszu Rekompensacyjnego (FRk), określonych w *ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa*

*do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej*<sup>64</sup>.

Przychody FRk w 2010 r. wyniosły 595 596 tys. zł i pochodziły przede wszystkim z wpłat dokonanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa ze sprzedaży nieruchomości pochodzących z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (kwota 551 100 tys. zł, tj. 92,5% przychodów funduszu ogółem). Pozostałe przychody Funduszu stanowiły odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym (44 462 tys. zł – 7,5% przychodów ogółem). W 2010 r. FRk dysponował środkami w wysokości 1 813 778 tys. zł<sup>65</sup>, w tym kwotą w wysokości 1 566 192 tys. zł, na którą składały się środki pieniężne na początek roku oraz przychody ze sprzedaży nieruchomości pochodzących z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także odsetki bankowe i inne wpływy.

NIK stwierdziła niski stopień wykorzystania środków Funduszu na wypłatę rekompensat, co wynikało z zakończenia w 2008 r. procesu przyjmowania wniosków o rekompensatę przez wojewodów. W roku 2010 wojewodowie przekazali do rejestru centralnego dane wynikające z 4 092 decyzji/zaświadczeń potwierdzających prawo do rekompensaty.

Według danych z urzędów wojewódzkich przekazanych do MSP wynika, że złożono ogółem 98,7 tys. wniosków w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a wartość pozostałych do wypłaty roszczeń szacowana jest na kwotę ok. 3,1 mld zł.

Wydatki FRk wyniosły 536 400 tys. zł, tj. 58,3% planu finansowego na 2010 r. (planowano wydatki w wysokości 920 490 tys. zł). Stanowiły one zarazem 50,7% dostępnych środków pieniężnych. Stan FRk na koniec 2010 r. wynosił 1 277 378 tys. zł, z czego stan środków finansowych na rachunkach bankowych 1 131 385 tys. zł.

W 2010 r. wypłacono rekompensaty wraz z waloryzacją 10 313 osobom uprawnionym, których dane przekazane zostały do rejestru centralnego, na łączną kwotę 440 436,4 tys. zł. Stanowiło to zmniejszenie ilości wypłat o 6 035 (tj. o 36,9%) w porównaniu do roku 2009. Okres trwania postępowań rekompensacyjnych był zróżnicowany i uzależniony od oceny przez wojewodów przedstawionych dowodów potwierdzających zasadność roszczeń. NIK stwierdziła, że wypłaty rekompensat odbywały się na bieżąco. Jednocześnie występowały błędy formalne we wnioskach: w roku 2010 MSP zwróciło z rejestru centralnego do rejestrów wojewódzkich w celu poprawy lub uzupełnienia danych 306 pozycji rejestrowych. Większość

<sup>64</sup> Dz. U. Nr 169, poz. 1418, ze zm.

<sup>65</sup> Stan Funduszu na początek roku – 1 218 182 tys. zł plus przychody 2010 r. – 595 596 tys. zł.



rekompensat wypłacanych była w ciągu 2-3 miesięcy od dnia wydania przez właściwego wojewodę decyzji o potwierdzeniu prawa do rekompensaty, a dane z rejestru centralnego przesyłane były do Banku Gospodarstwa Krajowego nie później niż następnego miesiąca po ich przekazaniu do MSP przez urzędy wojewódzkie.

Stopień zaawansowania realizacji roszczeń zabużańskich na dzień 31 grudnia 2010 r. określono porównując liczbę pozycji rejestrowych za lata 2007-2010 przekazanych do BGK – 38 230, z liczbą pozycji rejestrowych ogółem, które wpłynęły z urzędów wojewódzkich do MSP do końca 2010 r. – 38 387. Wskaźnik efektywności zaspokojenia roszczeń zabużańskich wyniósł 99,6%<sup>66</sup>.

Należności FRk na koniec 2010 r. wynosiły 151 100 tys. zł, Wynikały one ze sposobu kwartalnego przekazywania środków należnych Funduszowi przez Agencję Nieruchomości Rolnych SP. Wpłata zaliczki za IV kwartał 2010 w wysokości 151 100 zł została zrealizowana w styczniu 2011 r. Ostateczne rozliczenie kwot należnych MSP następuje zgodnie z art. 16 ust.4 *ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej* w terminie 14 dni po zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu Państwa sprawozdania finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

**9.** W ocenie NIK w 2010 r. w MSP nastąpił postęp we wdrażaniu budżetu w układzie zadaniowym w zakresie planowania, ewidencji wydatków oraz celów i mierników budżetu zadaniowego.

W budżecie w układzie zadaniowym na 2010 r., w porównaniu z 2009 r., w Funkcji 5 zmieniono cele dla 2 zadań i 3 podzadań oraz miernik dla jednego podzadania. Minister SP w dniu 5 lipca 2010 r. nałożył na komórki organizacyjne MSP, obowiązek przekazywania informacji o wydatkach w układzie zadaniowym na etapie planowania oraz obowiązek przyporządkowywania wydatków do właściwego zadania/podzadania. W związku ze zmianą przepisów prawa MSP zwróciło się do firmy ComArch, autora systemu ewidencji księgowej MSP, o jej dostosowanie do potrzeb budżetu w układzie zadaniowym. Pomimo obowiązku wynikającego z rozporządzenia Ministra Finansów<sup>67</sup> w formularzach planistycznych budżetu w układzie zadaniowym na 2010 r. nie zdefiniowało działań (jako najniższego szczebla klasyfikacji zadaniowej) dla poszczególnych podzadań/zadań. Było to niezgodne z instrukcją szczegółową do wypełniania formularzy zawartą w rozdziale 6 załącznika nr 77 do

---

<sup>66</sup> Na koniec 2010 r.

<sup>67</sup> *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2010* (Dz.U. z 2009 r. Nr 80 poz. 673 ze zm.).

rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2010. Wydatki budżetu w układzie zadaniowym MSP zaplanowało poprzez identyfikację realizowanych przez daną komórkę organizacyjną zadań i przypisanie do nich odpowiednich kwot wydatków zgłoszonych przez poszczególne komórki organizacyjne. Mierniki dla podzadania 5.1.3. *Gospodarowanie mieniem przejętym przez Skarb Państwa* i podzadania 5.1.4. *Regulacja stanu prawnego* w Funkcji 5, umożliwiały liczbową obserwację postępu realizacji celu i ciągłość jego pomiaru w wieloletniej perspektywie. W związku z brakiem uregulowań prawnych MSP nie prowadziło w 2010 r. ewidencji księgowej wydatków w układzie zadaniowym. Prowadziło natomiast pomocnicze zestawienie wydatków<sup>68</sup> w układzie zadaniowym, które nie obejmowało całości wydatków i nie stanowiło samodzielnej podstawy do sporządzenia sprawozdania z wykonania budżetu w układzie zadaniowym. W 2010 r. MSP nie wykonywało śródrocznych analiz postępu realizacji budżetu w układzie zadaniowym, poprzestając na ocenie stopnia realizacji celów budżetu w układzie zadaniowym w sprawozdaniu rocznym sporządzanym na potrzeby MF.

Pani Teresa Kłodzińska<sup>69</sup> Zastępca Dyrektora DBiF, wyjaśniła m.in. że pomimo wymagań druków planistycznych, brak zdefiniowania działań w planie na 2010 r. wynikał z przyjętego dla MSP przez MF, trybu wdrażania budżetu zadaniowego i że plan ten został przez MF zaakceptowany. Pan Grzegorz Borowiec<sup>70</sup> wyjaśnił, że odrębny system monitorowania realizacji wydatków w układzie zadaniowym i realizacji celów budżetu zadaniowego nie był wymagany przepisami prawa. NIK zwraca uwagę, że m.in. brak zdefiniowania bieżących działań informujących o poziomie realizacji wydatków i stopniu realizacji celów oraz brak śródrocznego monitoringu budżetu zadaniowego powoduje, że realizacja budżetu zadaniowego w MSP w 2010 r. oparta była na budżecie w układzie tradycyjnym, a budżetu zadaniowego nie wykorzystywano jako nowoczesnego narzędzia zarządzania finansami.

**10.** Ministerstwo zrealizowało w całości wnioski pokontrolne NIK zawarte w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 30 kwietnia 2010 r. (znak: KGP-4100-02-01/2010) po kontroli wykonania budżetu państwa w części 36 – Skarb Państwa. W 2010 r. MSP zrealizowało 5 wniosków pokontrolnych NIK zawartych w powyższym wystąpieniu oraz wniosek sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w części 36 w 2008 r. Wniosek ten

---

<sup>68</sup> Arkusz Excel.

<sup>69</sup> Pismo znak:DBiF-TK-0911-13/11 z 18 lutego 2011 r.

<sup>70</sup> Pismo znak:DBiF-RZ-0911-32/11 z 25 marca 2011 r.

dotyczył wypracowania rozwiązań organizacyjno-prawnych, umożliwiających zgodne z przepisami ewidencjonowanie dotacji przez ZUOP.

**11.** Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dostosowanie obowiązującego planu kont do stanu, który zapewniłby odzwierciedlenie rzeczywistego charakteru operacji gospodarczej polegającej na powstaniu i realizacji zobowiązania z tytułu podatku od nieruchomości.
2. Zweryfikowanie pozycji zaliczonych do środków trwałych, a nie spełniających definicji środków trwałych.
3. Kontynuowanie przeglądu należności Skarbu Państwa w celu ewentualnego, uzasadnionego brakiem możliwości wyegzekwowania, umorzenia należności nieściągalnych i zapobiegania tym samym powstawaniu dodatkowych i zbędnych kosztów związanych z windykacją należności, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami *ustawy o finansach publicznych*.
4. Przeprowadzenie każdorazowo wnikliwego rozważenia i uzasadnienia odrzucania oferty z powodu rażąco niskiej ceny w postępowaniu o zamówienia publiczne na wykonanie analiz przedprywatyzacyjnych oraz przy usługach doradczych świadczonych na rzecz Ministra Skarbu Państwa.
5. Podjęcie działań w celu sprawdzenia, czy PAP SA spełniała warunek określony w art. 4 ust. 5 *ustawy o PAP SA* będący podstawą do przekazania środków finansowych z dotacji podmiotowej.
6. Podjęcie działań w celu uporządkowania kategorii kosztów rozliczanych w ramach dotacji podmiotowych dla PAP SA i ZUOP.
7. Odzyskanie środków pieniężnych z dotacji podmiotowych przekazanych ZUOP tytułem sfinansowania kosztów realizacji zadań nr 5 i 8 określonych w umowach o przekazanie dotacji oraz kosztów amortyzacji za lata 2009, 2010.
8. Zweryfikowanie naliczonych, w okresie od 3 lipca do 31 grudnia 2010 r., odpisów na Fundusz Reprywatyzacji stosownie do zapisów *ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Ministra o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

(-) Stanisław Jarosz

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli